

§ 123 Lausunto Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen palvelustrategiasta

Julkinen

Valmistelu ja lisätiedot

kunnanjohtaja Esa Ukkola, puh 044 729 8610, etunimi.sukunimi@myrskylä.fi

Selostus

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 11 §:n mukaan hyvinvointialueen on laadittava taloutensa ja toimintansa suunnittelua ja johtamista varten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategia osana hyvinvointialuestrategiaa. Suunnitelman tulee olla julkinen. Palvelustrategiassa hyvinvointialue päättää järjestämisvastuulleen kuuluvan sosiaali- ja terveydenhuollon pitkän aikavälin tavoitteet. Lisäksi hyvinvointialue asettaa strategiassa tavoitteet sille, miten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut toteutetaan ottaen huomioon hyvinvointialueen asukkaiden tarpeet, paikalliset olosuhteet, palvelujen saatavuus sekä kustannusvaikuttavuus.

Itä-Uudenmaan hyvinvointialue pyytää lausuntoja palvelustrategiasta 18.10.2023 mennessä.

Kunnanjohtajan ehdotus

Kunnanhallitus antaa liitteenä olevan lausunnon palvelustrategiasta.

Päätös Hyväksyttiin.**Täytäntöönpano**

ote ja lausuntoliite Itä-Uudenmaan hyvinvointialue

Liitteet Pöytäkirjan ote-Aluehallitus - 17.08.2023
16.8.2023 Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen palvelustrategia luonnos
Palvelustrategia lausunto kh 16.10.2023

Tiedoksianto asianosaisille

Tiedoksianto sähköisesti

Päivämäärä: 4.10.2023

Vastaanottajat: Itä-Uudenmaan hyvinvointialue

Pöytäkirja yleisesti nähtävillä

Myrskylän kunnan kotisivuilla 23.10.2023

Muutoksenhaku**MUUTOKSENHAKUKIELTO VALMISTELUA TAI TÄYTÄNTÖÖNPANOJA KOSKEVASTA PÄÄTÖKSESTÄ**

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska asia koskee vain valmistelua.

Sovellettavat lainkohdat: Kuntalaki (410/2015) 136 §

Oikaisuvaatimusviranomaisen

Kunnanhallitus

Myrskylän kunta, Virastotie 5, 07600 MYRSKYLÄ

Sähköposti: kunta@myrskylä.fi

Kirjaamon aukioloaika: klo 9.00-15.00

Myrskylän kunnan lausunto Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen palvelustrategiaan

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen aluehallitus on päättänyt kokouksessaan 17.8.2023 § 201 pyytää sidosryhmiltä lausuntoa Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen palvelustrategiasta. Lausuntopyyntö on lähetetty asianosaisille sähköpostilla 15.9.2023.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 11 §:n mukaan hyvinvointialueen on laadittava taloutensa ja toimintansa suunnittelua ja johtamista varten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategia osana hyvinvointialuestrategiaa. Suunnitelman tulee olla julkinen. Palvelustrategiassa hyvinvointialue päättää järjestämisvastuulleen kuuluvan sosiaali- ja terveydenhuollon pitkän aikavälin tavoitteet. Lisäksi hyvinvointialue asettaa strategiassa tavoitteet sille, miten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut toteutetaan ottaen huomioon hyvinvointialueen asukkaiden tarpeet, paikalliset olosuhteet, palvelujen saatavuus sekä kustannusvaikuttavuus.

Itä-Uudenmaan hyvinvointialue käynnisti palvelustrategian valmistelun huhtikuussa 2023. Palvelustrategian valmisteluun on osallistettu laajasti eri sidosryhmiä, sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisia sekä luottamushenkilöitä. Aluevaltuusto ja aluehallitus ovat käsitelleet palvelustrategian sisältöjä iltakoulutyöskentelyinä. Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisia sekä muita työntekijöitä on haastateltu tavoitteena tunnistaa Itä-Uudenmaan lähivuosien keskeisimmät pitkän aikavälin tavoitteet ja kehitystoimet sosiaali- ja terveydenhuollossa. Lisäksi palvelustrategian sisältöjä on työstetty yhteistyössä palvelutuotannon ammattilaisten kanssa kolmessa työpajassa kevään 2023 aikana.

Palvelustrategiaa on valmisteltu samanaikaisesti Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen tuottavuusohjelman kanssa ja näiden asiakirjojen työstö aloitettiin yhtäaikaisesti huhtikuussa 2023. Tuottavuusohjelma vie palvelustrategian tavoitteet käytäntöön sisältäen arviot taloudellisista vaikutuksista, kuvauksen keskeisistä toimenpiteistä sekä kuvauksen toteutuksen vastuista ja aikataulusta. Tuottavuusohjelman valmistelu jatkuu syksyllä 2023, ja siitä päätetään erillisenä päätöksenä palvelustrategiasta, kuitenkin niin, että palvelustrategian sisällöt näkyvät konkreettisesti osana tuottavuusohjelmaa.

Palvelustrategian tärkein sisältö on tiivistetty kolmeen kehityskärkeen: 1) tarpeen mukainen nopea ja suoraviivainen oikeaan palveluun pääsy sekä asian hoito, 2) alueellisesti yhtenäinen ja toiminnallisesti integroitu palvelutuotanto, ja 3) palvelutuotantoa vahvistava riittävä, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö sekä kestävä johtaminen. Kehityskärkien tärkeimmät tavoitteet ovat:

1. Tarpeen mukainen nopea ja suoraviivainen oikeaan palveluun pääsy sekä asian hoito:

1.1 Yhdenvertainen ja nopea palveluihin pääsy koko hyvinvointialueella

1.2 Toimiva ja tehokas neuvonta ja asiakasohjaus

1.3 Asiakslähtöisesti tuotetut palvelut

1.4 Saavutettavasti viestitetyt ja kuvatut palvelut

1.5 Ennaltaehkäisevän, kuntouttavan ja itsepalvelujen vahvistaminen palvelutarjonnassa

2. Alueellisesti yhtenäinen ja toiminnallisesti integroitu palvelutuotanto:

2.1. Palvelutarpeeseen vastaava monipuolinen palveluverkosto

2.2. Selkeät ja yhtenäiset palvelutuotannon prosessit sekä toimintatavat

2.3. Kustannustehokkaat palveluiden tuotantotavat eri tuotantokeinoja hyödyntäen

2.4. Yhtenäiset tietopohjat ja tiedolla johtaminen

2.5. Sujuva yhteistyö HUS-yhtymän, kuntien, yritysten ja kolmannen sektorin kanssa

3. Palvelutuotantoa vahvistava riittävä, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö sekä kestävä johtaminen:

3.1. Palvelutuotantoa tukeva henkilöstörakenne ja resursointi

3.2. Laadukas johtaminen palvelutuotannon ytimessä

3.3. Tukevat ja monipuoliset työskentelymallit palveluita järjestäessä

3.4. Palveluiden laatua tukeva henkilöstön osaamisen kehittäminen

Hyvinvointialueen asukkailla ja palvelujen käyttäjillä tulee olla osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia palvelustrategian laadinnassa. Palvelustrategia luo perustan hyvinvointialueen toiminnan suunnittelulle ja taloussuunnitelmalle.

Palvelustrategia on osa hyvinvointialueen strategiatyötä sekä strategisten dokumenttien kokonaisuutta.

Palvelustrategiassa kuvataan palvelujen keskeisiä haasteita mm. seuraavasti:

”Itä-Uudenmaan keskeisiä ratkaistavia haasteita onkin valituissa palvelualoissa vähäinen matalan kynnyksen palvelujen saatavuus, kansansairauksien määrän mahdollinen suhteellinen kasvu alueen asukkaiden elintavoista johtuen, sekä ennakoitu sote-palveluiden tuotantoon tarvittavien kustannusten kasvu vuoteen 2035 mennessä – tällä hetkellä Itä-Uudenmaan nettomenot ovat valtakunnallisesti matalat, mutta rahoitusnäköymien tiukentuessa sekä palvelutarpeen kasvaessa hyvinvointialueen rahoitusraami tulee olemaan tiukka. Itä-Uudellamaalla matalan kynnyksen palveluihin on syytä kiinnittää huomiota, esimerkiksi Itä-Uudella maalla on valtakunnan eniten 8./9.-luokkalaisia, jotka eivät päässeet kouluterveydenhoitajalle yrittämisestä huolimatta. Lisäksi ikääntyneiden palveluissa on syytä kiinnittää huomiota palvelutarpeen mahdolliseen kasvuun ja vanhusten kunnon heikentymiseen.”

Myrskylän kunnan lausunto:

Palvelustrategian ei kuvaa suoraan, mitä muutoksia palveluissa ja palvelutuotannossa tulee tapahtumaan lähivuosina. Palveluiden verkosta ja tilakysymyksistä puhutaan palvelustrategiassa yleisellä tasolla. Päätökset palveluverkosta ja tiloista tehdään siis myöhemmin. Strategia kuitenkin määrittelee ne periaatteet, joilla palvelujen saautettavuutta toteutetaan ja millä mittareilla saavutettavuutta mitataan.

Palvelustrategiassa todetaan, että strategiaa on valmisteltu yhdessä tuottavuusohjelman kanssa. Strategia ottaa kantaa myös kustannuskehitykseen. Tuottavuuden ja taloudellisen tehokkuuden tavoittelemisen on kannatettavaa.

Myrskylän kunta näkee hyvänä, että strategiassa palvelun keskiöön on nostettu asiakas, palvelujen saavutettavuus ja yhdenvertaisuus sekä henkilöstön osaaminen.

Strategiassa ei kuitenkaan oteta kantaa siihen mitä saavutettavuus käytännössä tarkoittaa silloin, kun ei ole kysymys etä- ja digipalveluiden saavutettavuudesta. Alla on palvelustrategiasta poimittuna kehityskärjille asetetut mittarit, jotka liittyvät saavutettavuuteen:

”Ensimmäisen kehityskärjen (Asiakas palvelun keskiössä) mittarit ovat:

- Etä- ja digipalveluiden käyttöaste (%)
- Tyytyväisyyskyselyt
- Hoito- ja jonotusjaksojen pituudet
- Hoidetut asiakkaat (määrä)
- Viestinnän kanavien määrä ja käyttäjämäärät
- Ennaltaehkäisevien ja kevyempien palveluiden osuus

Toisen kehityskärjen (Laadukkaat, yhdenvertaiset ja saavutettavat palvelut) osalta mittareina ovat:

- Omatoimiasiakkuuksien määrän mittaaminen
- Lähetteiden määrän väheneminen erityispalveluihin (hoitoon pääsy)
- Terveysmenojen asukaskohtainen määrä”

Tilanteessa, joissa henkilön sosioekonominen tilanne tai henkiset ja fyysiset voimavarat ovat heikot, fyysisten lähipalveluiden saavutettavuus korostuu. Myös asiakkaiden elämän alku- ja loppupuolella lähipalveluiden merkitys on suuri.

Strategiaa toteutettaessa on syytä huomioida alueen kuntien erilaiset tilanteet ja sijainti. Strategiassa ei aseteta mittareita fyysisten lähipalveluiden saatavuudelle. Konkreettisesti tällainen mittari voisi olla se, millaisen matkan ajallisesti ja toiminnallisesti asiakkaan edellytetään kulkevan palvelun saadakseen. Koronavuodet toivat esille digitaalisten palveluiden mahdollisuudet, mutta myös digitaalisten- ja etäpalveluiden rajat. Tämä näkyi ja näkyy edelleen erityisesti ikäihmisten sekä lasten- ja nuorten hyvinvoinnissa.

Palveluiden fyysinen etäisyys ja saavutettavuus vaikuttaa myös kunnan veto- ja pitovoimaan. Lähipalvelun olemassolo koetaan merkiksi kunnan elinvoimasta.

Strategiaa leimaa usko digitalisaation ja etäpalveluiden mahdollisuuksiin. Tämä on sinänsä kannatettava ajattelutapa. Näin voidaan saada säästöjä nopeastikin. Mutta jos kehittämistyötä ohjataan vain tähän näkökulmaan, palveluihin saattaa jäädä katvealueita. Tämä tuo kustannusten kasvua pitkällä aikavälillä. Fyysi-

sesti kohtaamista vaativien lähipalveluiden saatavuudelle tulisi olla mittareita. Resurssit ovat rajallisia. Niitä asioita, joita mitataan, myös tehdään.

Lausunnossaan Myrskylän kunta korostaa lähipalveluiden merkitystä:

- Vanhuksilla tulisi olla mahdollisuus viettää elämänsä ehtoovuodet lähellä itselleen tärkeitä ihmisiä, tutussa ympäristössä ja saada tarvitsemansa palvelut helposti ja vaivatta.
- Lasten- ja nuorten palveluiden onnistumiselle on keskeistä, että niitä toteuttava henkilöstö on fyysisesti lähellä koulujen, päiväkotien ja perheiden arkea tiivissä, jatkuvassa, vuorovaikutuksessa.
- Palvelustrategiassa tulisi olla selkeämpi asiakasnäkökulma suhteessa lähipalveluihin.
- Palvelustrategian toteuttamiselle asetetuissa mittareissa tulisi olla mittarit myös lähipalveluiden saatavuudelle.
- Sellaiset palvelut, joita tarvitaan usein ja joiden fyysisellä etäisyydellä on merkitystä palveluun haakeutumiseen ja palvelun vaikuttavuuteen, tulee jatkossakin tarjota Myrskylässä.